

Warszawa, dn. 8 lutego 2021 r.

Opinia

Przedmiot opinii:

Przedmiotem opinii jest prawna ocena objęcia terapeutów psychoterapii uzależnień realizujących świadczenia z zakresu leczenia uzależnienia od alkoholu przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218, z późn. zm.), wynikającym z art. 9d ww. obowiązkiem inicjowania procedury „Niebieskie Karty” oraz realizowania zadań w ramach tej procedury.

Stan prawny:

Zgodnie z art. 9d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie procedura „Niebieskie Karty” jest narzędziem interwencji w środowisku podejmowanym wobec rodziny dotkniętej przemocą i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie (ust. 1). Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie (ust. 2) i jest realizowana w oparciu o zasadę współpracy, a przedstawiciele ww. podmiotów obowiązani są do informowania przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego (ust. 3). Ustawa stanowi także, że wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie (ust. 4). Jednocześnie § 14 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzoru formularza „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1245) określa zadania realizowane w ramach procedury przez przedstawiciela ochrony zdrowia uściślając, że przedstawicielem uprawnionym do podejmowania działań jest osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny.

Opinia:

Zauważyć należy, że obowiązujące regulacje prawne nie definiują pojęcia „opieka zdrowotna”. Jest ono natomiast wielokrotnie używane w przepisach ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 295) gdzie stosowane jest jako określenie odnoszące się do

profesjonalnego i zorganizowanego sprawowania opieki nad pacjentem w związku z udzielanymi świadczeniami zdrowotnymi niezależnie od rodzaju podmiotu wykonującego działalność leczniczą, który opiekę tę miałby sprawować. Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277, z późn. zm.) leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu prowadzi się w zakładach leczniczych podmiotów leczniczych wykonujących działalność leczniczą w rodzaju świadczenia stacjonarne i całodobowe oraz ambulatoryjne w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej. Leczenie odwykowe w tym znaczeniu bez wątpienia stanowi element systemu opieki zdrowotnej. Jednocześnie zauważyć należy, że zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej przez osobę wykonującą zawód medyczny rozumieć należy osobę uprawnioną na podstawie odrębnych przepisów do udzielania świadczeń zdrowotnych oraz osobę legitymującą się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń zdrowotnych w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny. W świetle powyższego zauważyć należy, że zgodnie z § 12 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 15 grudnia 2018 r. w sprawie funkcjonowania podmiotów leczniczych sprawujących opiekę nad uzależnionymi od alkoholu (Dz. U. poz. 2401) psychoterapię uzależnienia od alkoholu i psychoterapię członków rodzin mogą prowadzić osoby posiadające certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień. Powyższy przepis określający z jednej strony uprawnienie do realizacji określonego zakresu świadczeń zdrowotnych, z drugiej zaś określający rodzaj dokumentu poświadczającego uzyskanie fachowych kwalifikacji wypełnia wszystkie znamiona przytoczonej powyżej definicji. Tym samym uznać należy, że specjaliści psychoterapii uzależnień są osobami wykonującymi zawód medyczny i jako tacy mogą być uznani za przedstawicieli ochrony zdrowia w rozumieniu § 14 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzoru formularza „Niebieska Karta”, zobowiązanymi do podejmowania działań przewidzianych w tych przepisach pod warunkiem jednak, że odbywa się to w związku z udzielaniem przez nich świadczeń zdrowotnych w podmiocie leczniczym.